

Covid-19 Önlemleri ‘Maske Tak’ Piktogramları’nın Grafik Tasarım İlke ve Elemanları Açısından İncelenmesi

Sanağ, Berfin ¹

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, (Turkey)

e-mail:berfinsanag@gmail.com

Öz

Covid-19 salgını Dünya da çeşitli önlemler almıştır. Alınan önlemlerden olan ‘maske takma’ zorunluluğu salgında zorunlu gerçekleştirilen bir eylemdir. Piktogram, işaretlerin, nesnelere resmedilerek sembol haline getirilmesine verilen addır. Sembollerle yazı kullanılmakta ise kullanılan bu yazı sistemine piktografi ismi verilmektedir. Covid-19 ile beraber maske sembolü hayatımıza girmiş ve ‘Maske Tak’ piktogramları kullanılmaya başlanmıştır. Piktogramlar evrensel nitelik taşımaktadır verdikleri mesaj herkes tarafından anlaşılabilir olmalıdır. ‘Maske Tak’ piktogram çok yeni bir ihtiyaç olduğundan evrensellik kazanamamış farklı tasarımlar ile karşılaşılmaktadır. Bu araştırmada ‘Maske Tak’ piktogramları’nın İzmir Buca esnafında sıklıkla kullanılan 5 farklı piktogram grafik tasarım ilke ve elemanlarına açısından nicel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Araştırmada incelenen piktogramları grafik tasarım ilke ve elemanları yönünden incelenerek evrensellik kazanması için uygun olup olmadığı belirlenmiştir. 5 farklı ‘Maske Tak’ piktogramları’nın grafik tasarım ilke ve elemanları açısından işlevleri tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Piktogram, Maske, Grafik Tasarım, Grafik Tasarım İlke ve Elemanları.

Examination of Covid-19 Measures ‘Mask on’ Pictograms in terms of Graphic Design Principles and Elements

Abstract

The Covid-19 epidemic has taken various precautions in the world. The obligation to “wear a mask”, which is one of the measures taken, is a mandatory action in the epidemic. Pictogram is the name given to the symbolization of signs and objects by painting them. If writing is used with symbols, this writing system is called pictography. With Covid-19, the mask symbol came into our lives and “Mask Wear” pictograms started to be used. Pictograms are universal and their message should be understandable by everyone. Since the “Wear Mask” pictogram is a very new need, different designs that have not gained universalism are encountered. In this study, the “Wear a Mask” pictograms, 5 different pictograms frequently used by Izmir Buca tradesmen, were analyzed using descriptive analysis method, one of the quantitative research methods, in terms of graphic design principles and elements. The pictograms examined in the research were examined in terms of graphic design principles and elements and it was determined whether they are suitable for universalization. The functions of 5 different “Mask on” pictograms in terms of graphic design principles and elements are discussed.

Keywords: Covid-19, Pictogram, Mask, Graphic Design, Graphic Design Principles and Elements.

Giriş

İnsan sosyal bir varlıktır. İnsanlar iletişim ile gerçekleştirdikleri bu sosyalliği uygarlık tarihinin başından beri sürdürmektedir. İletişim bir toplumun temel yapı taşıdır. Sözlü, sözsüz veya temassal gerçekleşebilir. Sözsüz iletişim türü olan görsel iletişim mağara dönemlerinden beri gelişmiş günümüzde büyük bir önem taşımaktadır.

Görsel iletişim, görüntü bilgilerinin paylaşılmasıdır. Günümüzde insanlar ortak bir iletişim ve kültür oluşturmak istemişlerdir. Steibner ve Urban'a göre piktogram, "Bir kavram veya fikri görsel hale dönüştürmek için sembollerle yalın şekilde oluşturulan resimsel-yazı şeklidir" (1982: 261).

Yaş ve kültür grupları her ne olursa olsun, bu işaretleri rahatlıkla anlamalıdır. Ne olursa olsun tabular kullanılmaz. Yalın halde olan grafiksel çizimler ya da semboller, olmazsa olmazdır. Tasarımı ise, illüstrasyon türünde özel bir şekilde olmalıdır. Uluslararası anlamlar taşınması için, her ülkede aynı renkte ve şekilde olması gereklidir (WEB-3).

Çin Cumhuriyetinde 1 Aralık 2019 ortaya çıkan covid-19 salgını 2020 yılında küresel bir salgın olmuştur. Salgının bünyesinde büyük çaplı önlemler alınmıştır. Bu önlemleri sözlü iletişim araçları ile duyurdukları gibi görsel iletişim araçları ile duyurmak hatırlatmak amacı güderek 'Maske Tak' önlemini bir piktogram çevirmişlerdir. Piktogramlar da değişen koşullar ile toplumun ihtiyacına göre var olur. Değişen yenilen yenedünya düzeni evrensellik ilkesini ihlal ederek en basit şekilde oluşturulan bu piktogramları grafik tasarım ilke ve elemanları yönünden incelenmesi amaçlanmıştır.

1. Görsel İletişim

Toplumsal yaşam insanoğlunu sosyal-ekonomik düzeyleri farklı olmasına rağmen bir arada olmaya zorlamaktadır. Bunun sonucunda insan yaşamının vazgeçilmez bir ögesi olan "iletişim" olgusu ortaya çıkmaktadır. İlk insanlar konuşmaya başlamadan önce kendi aralarında beden hareketleriyle ve daha sonra da resimler, simgeler, işaretler çizerek iletişim kurmaya çalışmışlardır.

"Prehistorik devirlerden beri birlikte yaşamının başlıca koşulu olan iletişime bir düzen ve açıklık getirmek isteyen insan, düşünce ve kavramlara görsel bir anlatım kazandırmanın yollarını araştırmıştır" (Bektaş, 1992: 9). Sayın'a göre "İletişimsiz bir toplum olamaz toplum birlik ve beraberliği iletişim ile sağlar bu iletişim ilk çağlardan beri devam etmektedir. Görsel iletişim evrensel bir iletişimdir. İnsanoğlu tarihsel süreç boyunca her an karşı karşıya bulunduğumuz görsel iletişim araçlarını yaratma çabasında olmuştur. "Kara, deniz, hava ulaşımında kullanılan ulaşım işaretleri, paralar, pullar, harfler, mühürler, üniformalar, bayraklar, flamalar, *armalar*, *müzik notaları*, *mimik ve jestler*, *rakamlar*, *resim yazılar*, *halı ve kilim desenleri*, *günümüzde belirtke olarak kullanılan tabelalar*, *semboller*, *piktogramlar vs. hep bu çabanın ürünüdür*" (Sayın, 1989: 18).

Görsel iletişime renkleri de dâhil edebiliriz. Trafik işaretlerindeki renkleri evrenseldir burada kullanılan; Kırmızı, sarı, yeşil renkler diğer sembollerde de yasaklayıcı uyarıcı ve serbest gibi anlamlar barındırmaktadır.

2. Grafik Tasarım İlke ve Elemanları

Becer'e (2019) göre grafik tasarım ilke ve elemanları 7 maddedir. Bunlar:

Çizgi: Çizgi, düz ya da kıvrımlı, kalın ya da ince, sürekli ya da kesik, grenli ya da keskin özelliklere sahiptir. 2 görsel unsur arasına konulacak bir çizgi izleyiciye bunları optik olarak ayırması gerektiğini bildirir.

Ton: Tasarım yüzeyleri üzerinde en fazla izlenen tonlar; grinin çeşitlemeleri ve siyahtır. Ton ve çizgi tasarımda karşıtlık oluşturan elemanlardır.

Renk: Renk, bir tasarımda etkileyciliği ve vurgulamayı artırır. Renk, aynı zamanda tanıtımı yapılan ürüne bir kişilik kazandırır.

Doku: Bir yüzey üzerinde tekrarlara dayalı biçimsel bir düzen bulunuyorsa, orada dokunun varlığından söz edilebilir. Tasarım yüzeyinde kullanılan dokular, optik ya da fiziksel olarak duyguların yönlendirici bir özelliğine sahiptir.

Biçim: Birçok çizginin bir arada bulunuşu, tek bir çizgi içindeki dönüş ve kıvrımlar ile değişik tonların oluşturduğu yüzeyler; bir tasarımda biçimi oluşturan öğelerdir.

Ölçü: Bir grafik tasarım ürünü, daima değişik ve belirli ölçülere sahip görsel unsurların bir araya gelmesiyle oluşur. Ölçüler büyüdükçe etkileycilik ve algılanırlık da artar.

Yön: Bir tasarım üzerindeki çizgiler ve noktalar değişik noktalara yönelerek bir hareket oluşturlar. Tasarımcı vereceği mesaj doğrultusunda bu hareketi yönlendirmekle yükümlüdür.

3. Piktogram

Ambrose ve Harris tarafından “bir hareketi ya da durumu bir dizi görsel referans ya da ipucu yoluyla betimleyen grafik unsur” olarak tanımlanan piktogram, Stiebner’e göre ise, Latince “pictus” ve “gram” sözcüklerinden üretilmiş olup, “yazısız resim” anlamına gelmektedir (Ambrose-Harris, 2010: 192) (Stiebner’den aktaran Teker, 2002: 107). Piktogramlar, verilmek istenen mesajı, yazıyla desteklenmeyi gerektirmeyecek berraklıkta verebilme niteliğine sahiptir (BolekCowgill, 2003: 10).

Piktogram evrensel bir dil, iletişim oluşturmanın başlangıcıdır. Mağara resimleriyle başlayan bu görsel iletişim herkesle iletişim kurmanın bir başlangıcı olduğunu fark etmişlerdir. Piktogramlar da sembol kullanarak bir durum bir hareket ve bir olay belirtilir bununla beraber bir piktogramda yazı kullanılmakta ise iletişim sadece aynı dili konuşan insanların anlayabilecekleri bir araç olduğundan ötürü bu sembollere piktografi denir.

Tepecik göre “*Tarihin ilk çağlarından, günümüzden 30.000 yıl önce, insanlar taşa veya mağara duvarlarına bir şeyler kazıyorken, ilk piktogram örneklerinin izlerini günümüze taşıyabileceklerini asla düşünemezlerdi. Piktogram ya da Piktogramlar, bilgiye ulaşmanın en eski ve en basit görsel yol göstericisidirler. İspanya’da bulunan Altamira Mağarasında, M.Ö.30000 yıllarında yapılan ilk kaya resimleri belki de iletişim sembollerinin ilk örnekleri sayılabilir.*” (Tepecik,1991).

Fig.1. İspanya’da bulunan Altamira Mağarasında, M.Ö.30000 hayvan figürü

Kaynak: (2021, Mart 31)<https://arkeofili.com/altamira-magarasinin-tarih-oncesi-resimleri-risk-altinda/>

“Dünyanın değişik bölgelerinde bu tür semboller somut ifadeler taşımaya rağmen, yüzyıllar içerisinde yazıya dönüşebilmesi için sürekli ayıklanıp değişikliğe uğratılmıştır.” (Enciso,1971).

M.Ö.3000 yılında ilk antik el yazılan da piktografik düşüncelerle başlamış denilebilir çünkü kaplumbağa kabuğu ve kemikler üzerine yazılan antik Çin kitabeleri ve antik Mısır hiyeroglifleri arasındaki benzerlikler bu bakımdan çok önemlidir. Bu iki yazı grubunu da bilim adamları hiyeroglif yazı grubuna dâhil etmişlerdir. Hiyeroglifler her yöne yazılabildiği için piktografik tasarım açısından kolaylık ihtiva etmektedir (Frutiger,1989).

Fig.2. Hiyoglif yazı

Kaynak: <https://www.turkcenindirilisi.com/alfabeler/misir-alfabesi-misir-alfabesi-harfleri-misir-hiyeroglif-alfabesi-h96012.html>

19. Yüzyılda uluslararası ortak bir dil yaratmak isteyen bilim adamları, önceleri Çin yazısı üzerinde yoğunlaşp bu yazı türünü piktografik işaretlere dönüştürmeyi düşünmüşler, ancak tüm dünya ülkeleri tarafından öğrenilmesi zor olabilir düşüncesiyle vazgeçilmiştir (Amica,1984).

1881 yılında Londra’da düzenlenen uluslararası işaretler ve semboller konferansında, ünlü tasarımcı Otto Neurath tarafından, kısa adı ISOTYP olan, Uluslararası Resim eğitimi Tipografik Sistemi adlı bir piktografi standardı oluşturulmuştur. Bu standardın amacı dünya insanlar için, objelerin asıl görüntüsünü bozmayarak biçimleri basitleştirip “BAK VE ÖĞREN” metodunu geliştirmekti (Tepecik A. ,2001, s.49). Piktogramın mantığını oluşturan “BAK VE ÖĞREN” metodu ön bir hazır bulunuşluk gerektirmemektedir. Herhangi bir ön bilgi eğitim gerektirmediginden de evrensel bir iletişimidir.

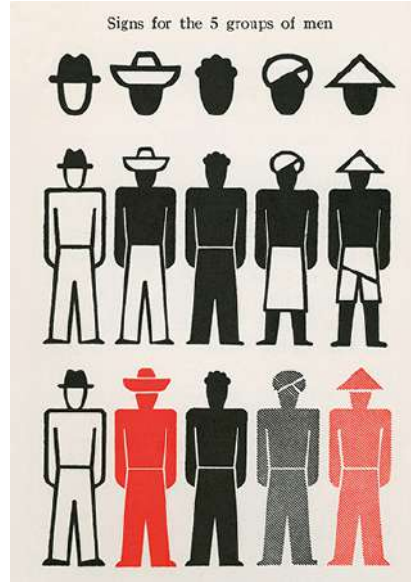

Fig. 3. Neurath'ın “Uluslararası Resim Dili” (1936) kitabından, farklı insan ırklarını sembolize eden resim.

Kaynakça: (2021, Mart 31)<https://www.e-skop.com/skopbulten/kelimeler-boler-resimler-birlestirir-otto-neurathin-evrensel-dil-hayali/3997>

1881 yılındaki konferanstan sonra, piktogram tasarımları iki üslup içinde gelişti. Birincisi; bilgiyi ve görsel hisleri oluşturan, sembol olduğu kadar piktogramlarla da bilgiyi birleştiren bir grafik sistemdir. İkinci üslup ise; Tasarımcı Rudolf Modley tarafından sunulan ve uluslararası günlük kullanıma uygulanan piktografik işaretlerdir (Mc.Cormicks,1970).

1963 yılında Londra’da kurulan Uluslararası Grafik Tasarım Birliği (ICOGRADA) uluslararası sembollerin geliştirilmesi konusunda önemli bir projeyi onayladı (Bektaş,1992). Bu projenin onaylanmasından sonra, dünyanın çeşitli ülkelerinde bulunan 650 güzel sanatlar okulundan tasarım yardımı alınarak, halkın kullanımının yaygın olduğu “GİRİŞ”, “ÇIKIŞ”, “TELEFON” gibi sembollerin üretilmesi oldu. Fakat bu proje sonuçta çok başarılı olmadı. Böylece, uluslararası işaretler ve semboller dergisi olan “ICOGRADA” 1969 yılında yeni bir proje başlattı (Haller, 1980). 1963 yılında Tokyo olimpiyatlarında büyük bir sorun vardı. Çok fazla millet ve farklı dillere sahip insanlar geleceği için iletişimi yönlendirmeleri nasıl yapacaklarını bilmiyorlardı girdikleri bu arayış sonucu görsel iletişimi kullanmayı seçmişler ilk piktogram örneklerini vermişleridir.

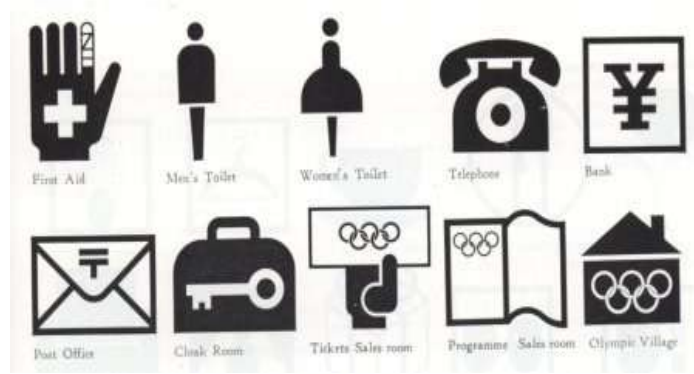

Fig.4. 1964'te Masasa Katzumie tarafından sanat yönetmeni ve Yoshiro Yamashita tarafından grafik tasarımcı olarak Tokyo'daki Oyunlar için oluşturuldu.

Kaynakça: (2021, Mart 31)<https://olympic-museum.de/pictograms/olympic-games-pictograms-1964.php>

1964' de gerçekleşen olimpiyatlar yönlendirme tabelası görevi görüyordu simgeler kullanılarak durumlar bildirilmişti.

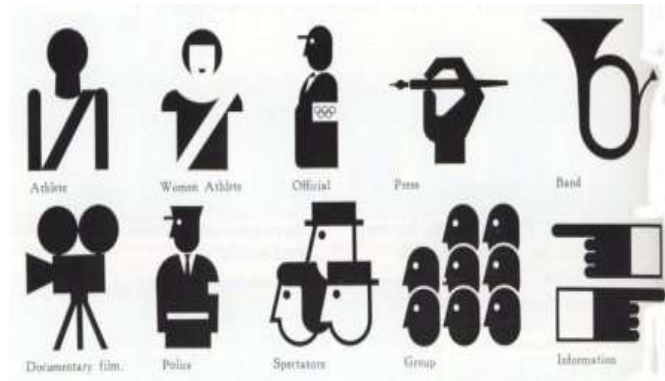

Fig.5. 1964'te Masasa Katzumie tarafından sanat yönetmeni ve Yoshiro Yamashita tarafından grafik tasarımcı olarak Tokyo'daki Oyunlar için oluşturuldu.

Kaynak: : (2021, Mart 31)<https://olympic-museum.de/pictograms/olympic-games-pictograms-1964.php>

Piktogram tasarımının da dikkat edilen en önemli şey sadeleştirmedir. Basit indirgenmelidir herkes tarafından anlaşılabilir olmasını sağlayan faktördür. Tasarımda sadeleştirme ve biçim çok önemlidir kullanılan biçimler ve renklerin evrensel anlamlar barındırır. İlk piktogram örneklerinde siyah beyaz tercih edilen renkler sadeleştirme ilkesinden kaynaklanır daha sonrasında renklere yüklenen evrensel anlamlar ile sınırlılıkları oluşmuştur. Bunlar şöyledir;

Yasaklayıcı işaretler: Daire biçiminde, Beyaz zemin üzerine siyah piktogram, kırmızı çerçeve ve diyagonal çizgi (kırmızı kısımlar işaret alanının en az % 35'ini kapsayacaktır).

Uyarı işaretleri: Üçgen şeklinde, Sarı zemin üzerine siyah piktogram, siyah çerçeve (sarı kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır).

Emredici işaretler: Daire biçiminde, Mavi zemin üzerine beyaz piktogram (mavi kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır).

Acil çıkış ve ilkyardım işaretleri: Dikdörtgen veya kare biçiminde, Yeşil zemin üzerine beyaz piktogram (yeşil kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır).

Yangınla mücadele işaretleri: Dikdörtgen veya kare biçiminde, Kırmızı zemin üzerine beyaz piktogram (kırmızı kısımlar işaret alanının en az % 50'sini kapsayacaktır).

Renk	Anlamı	
Kırmızı	Yasak İşareti, Tehlike alarmı Yangınla Mücadele	Dur, kapat, acil durdur, tahliye et. Tehlikeli hareket veya davranış. Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve ne olduğu.
Mavi	Zorunluluk işareti	Özel bir davranış ya da eylem Kişisel koruyucu donanım kullan
Yeşil	Acil kaçış, ilk yardım işareti Tehlike yok	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler. Normale dön
Mavi: Fluoresan turuncu:	Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir. Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir. Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında bu renk çok dikkat çekicidir.	
Sarı	Uyarı işareti	Normale dön

Tablo.1. Piktogramlar da kullanılan renklerin anlamını gösteren tablo.

4. Yorumlar Ve Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde İzmir Buca esnafının kullandığı 5 farklı piktogram tasarımını grafik tasarım ilke ve elemanlarına göre incelenmiştir.

Fig.6. İzmir Buca ilçesindeki emlakçı camından

Çizgi: yönünden zayıftır vektörel tabanlı bir tasarım olmadığından kaynaklanmaktadır. Tasarımın da imge sadeleştirmemiştir.

TON: Tonla dikkat çekici bir unsurdur baskısı siyah- beyaz olduğundan tonlar vurgulayıcı bir etkiye sahiptir.

Renk: Gri tonlarında olan çalışmadır. ‘Gri: Diploması rengidir tarafsızlığı simgeler. Canlı bir renk ile birlikte kullanılarak canlılık duygusunun yakalanması gerekir’(Elden ve Özdem, 2015, s.101). ilk piktogramlar da siyah-beyaz kullanılsa da gelişmiş ve renkleri de evrensel şekilde kullanılmaktadır.

Doku: Gerçek bir görsel kullanıldığı için maske dokusundan yararlanılmıştır.

Biçim: Biçim, tonel değerler ile sağlanmıştır. Her hangi bir çerçeve kullanılmamıştır.

Ölçü: Büyük imaj kullanılarak vurgusunu artırmıştır. Perspektif’ den yararlanılmış fakat ızgara bakımından eşit değildir.

Yön: Gerçekçi bir imaj kullanıldığı için maske olduğu anlaşılan verildiği yön bakımından yüze takılmış hissiyatı vermektedir.

Fig.7. İzmir Buca kafe-restoran camındaki piktogram.

Çizgi: Çizgi, yönünden güçlüdür vektörel tabanlı bir tasarım olduğundan piktogram tasarımlarına daha uygundur.

Ton: Vektörel tasarımlarda tek renk tek ton mantıklı hareket edilir. Tonel değerlere sahip değildir.

Renk: Kırmızı ve beyaz kullanılmıştır. ‘Dalga boyunun en yüksek renk olması itibarıyla en dikkat çeken ya da beyin algılama aktivitesini harekete geçiren renktir.’(Elden ve Özdem, 2015, s.101). Tehlike ve yasak anlamı vardır. Piktogramda mesaj ile doğru orantılıdır.

Doku: Dokudan yararlanılmamıştır.

Biçim: Biçim, olarak daire tercih edilmiştir. Mesaj da yasaklayıcı olduğunu vurgulamaktadır. Renk, biçim ve mesaj doğru orantılıdır.

Ölçü: İmaj, küçük yazı büyük kullanılmasından dolayı yazı üzerine dikkat çekmektedir. Daha çok piktografik bir çalışmadır.

Yön: Tek boyutlu olduğu ve vektörel çalışmanın yetersizliğinden dolayı mesajı eksik vermektedir.

Fig.8. İzmir Buca kafe-restoran camındaki piktogram

Çizgi: Çizgi, yönünden güçlüdür vektörel tabanlı bir tasarım olduğundan piktogram tasarımlarına daha uygundur.

Ton: Tek renk tek ton kullanılmayı tercih edilmiştir.

Renk: Sarı ve siyah renklerin tercihi piktogram 'da uyarı- tehlike anlamında kullanılır. Verdiği mesajı salgın boyutundan verdiği tehlike anlamından dolayı doğru orantılıdır.

Doku: Dokudan yararlanılmamıştır.

Biçim: Biçim, yönünden zayıftır. Dikdörtgen zemin tercihleri uygun olmamıştır. Renk uyarı anlamı taşımakta iken dikdörtgen biçim ilk yardım ve acil çıkış işaretleri için kullanılır.

Ölçü: İmaj ve yazı benzer ölçülerde kullanılmayı tercih edilmiştir.

Yön: Tek boyutlu tercih edilen tasarım mesaj bakımından zayıftır.

Fig.9. İzmir Buca kafe-restoran camındaki piktogram

Çizgi: Çizgi, yönünden güçlü değildir. vektörel tabanlı bir tasarımdır. İmaj ağırlıklıdır.

Ton: Ton tercihlerinden zayıftır.

Renk: Kırmızı, mavi, beyaz, kahverengi ve bej renkleri kullanılmış basitleştirilmesi gereken tasarım karmaşıklaşmıştır. Bundan dolayı renksel bir vurgu yoktur.

Doku: Dokudan yararlanılmamıştır.

Biçim: Biçim olarak daire ve geometrik şekiller tercih edilmiştir. Yasak mesajı veren daire burada uygun olmamaktadır.

Ölçü: İmaj büyük şekilde maske beyaz rengi ile tasarımın ortasında yer almaktadır. Yazılar ise daha küçük tercih edilmiştir.

Yön: Açılı tercih edilen tasarım maske doğru kullanımı vurgulamaktadır.

Fig.10. İzmir Buca kafe-restoran camındaki piktogram

Çizgi: Çizgi ve vektörel tasarım beraber uyum içindedir.

Ton: Ton tek renk zemin rengi ve siyah kullanılarak sağlanmıştır.

Renk: Sarı ve siyah renklerin tercihi piktogram 'da uyarı- tehlike anlamında kullanılır. Verdiği mesajı destekler niteliktedir.

Doku: Dokudan yararlanılmamıştır.

Biçim: Biçim yönünden zayıftır.

Ölçü: İmaj küçük yazı büyük tercih edilmiştir. İmaj tasarımı doğru fakat küçük tercih edilmesi etkileyciliği azaltmıştır.

Yön: Tek açılı tercih eden yön imajın doğru olması yönünden rahatsız etmemektedir.

Tasarım genel olarak doğru bir imaj çizimidir fakat yazının büyük imaj küçük kullanılmasından kaynaklı piktografik bir çalışmadır. Evrensellik niteliği taşıyamaz.

Sonuç ve Öneri

Görsel iletişim, iletişimin önemli bir parçasıdır. İnsanlar doğası gereği iletişim kurma ihtiyacı duymaktadır. İletişim günümüzde ne kadar kolaylaşmış olsa da geçmişte bu kadar kolay olamamıştır. Farklı dilleri konuşan insanlar iletişimi sözlü olarak gerçekleştiremez. Görsel iletişim bu imkânı sağlamaktadır. Eğitim seviyesi düşük insanlar yazılı iletişimde kuramazlar. İletişim belli noktalarda kopukluk sağlamaktadır. Görsel iletişim bu eksikliği kapatmaktadır. Piktogramlar görsel iletişimin en iyi örnekleridir. Trafik lambalarının renkleri dünyada her yerde aynıdır bu piktogramın beraberinde getirdiği renkleri de evrenselleştirmesi buna bir örnektir. Piktogramlar kuralları, yönlendirmeleri sağlamaktadır. Piktogramlar da herkes tarafından anlaşılabilir imgeler kullanılır. Bu piktogramı anlaşılabilir kılar. WC, Kadın Erkek, telefon, çıkış, trafik işaretleri bu ilkeye göre düzenlemiştir.

Piktogram tasarımında dikkat edilmesi gereken tasarım ilkeleri bu sebepten önemlidir. Piktogramları renk ve biçimi piktogramın mesajına göre düzenlenmektedir. Covid-19 salgını evrensel bir salgındır. Evrensellik olan her yerde aynı standartlarda piktogram kullanılmaktadır. Her piktogram bir ihtiyaçtan doğmaktadır. Salgın bünyesinde herkese ulaşabilmek yönlendire bilmek için ihtiyaç duyulan maske tak piktogramları grafik tasarım ilke ve elemanları önemsenmeyerek acele tasarlanmış piktogramlardır. Tasarımlar tasarımcı farklılığından ve

yazılı iletişim kullanmalarından evrensellik kazanamayacak tasarımlardır. Benzerlikler ve benzer sıkıntılar vardır. Maskenin kullanımının doğru şekilde belirtmesi gereken piktogram, bir insan figürünün yüzünde maskenin amacı hakkında da bilgi vermelidir. Maskenin gerçekçi kullanıldığı tasarımlarda 'maske' olduğu anlaşılabilirliktedir fakat vektörel tasarlan piktogramlar için bu durum uygun değildir. Piktogramın, renkleri de önemli bir konudur uyarı, tehlike, güvenli, yasak gibi kavramlarda renklerle vurgulanır. Piktogram da, biçim de mesaj kaygısı vardır. Üçgen, daire, kare, dikdörtgen gibi biçimlerinde evrensel mesajı vardır. Her eğitim seviyesine uygun ve her millete anlaşılır olması için dikkat edilen bu öğeler İzmir Buca ilçesinde esnafın kullandığı piktogramlar daha çok bireysel tasarım odaklıdır. Kendi aralarında da birlik sağlanamadığı dikkat çekmektedir.

'Maske tak' piktogramları'nın bir merkezden tasarlanmış ve herkesin aynı piktogramı kullanması verilmek istenen bir mesajı her kesimden her millet her dil den insana iletmesi daha kolay olacaktır. Dünyada evrensel olan Covid-19 salgınının da tek bir merkezden tasarlanması iletişim için daha doğrudur. Sağlık bakanlığının onayladı kuralları onun belirlediği piktogram tasarımını asılması zorunlu olan alanlarda o piktogram tasarımının asılması sağlanarak görsel iletişim için her yerde kullanılması hatırlatma, uyarı, yönlendirmeleri daha net ifade edecektir.

Kaynakça

- [1]Güler, T. (2016). Yazılı Tarihin Başlangıcından Günümüz Dünyasına Piktogramların İşlevi Üzerine Değerlendirme. *İdil Dergisi*, 1521-1536.
- [2]Milli Eğitim Bakanlığı. (2012). *GRAFİK VE FOTOĞRAF FİKİR VE MESAJI SEMBOLLEŞTİRME*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- [3]Tepecik, A. (2001). OLİMPİYAT PİKTOGRAMLARININ (SEMBOLLERİNİN) İLETİŞİMDEKİ YERİ VE ÖNEMİ. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi* , 45-57.
- [4]Yazar, T. (2012). Görsel İletişim Aracı Olarak İşaret,Piktogram Ve Sembollerin Kullanım Alanlarına Göre İnsan Davranışları Üzerindeki Etkileri Ve Semiyotik Açından Değerlendirilmesi. *Sanat Ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu* (S. 1306-1314). Ankara: Journal Of Academic Social Science Studies.
- [5]Ambrose G., Harris P., Görsel Grafik Tasarım Sözlüğü, İstanbul. Literatür Yayınları, 2010.
- [6]Bektaş , D., (1992) Çağdaş Grafik Tasarımın Süreci, Y.K.B. Yayınları, İstanbul.
- [7]AKIN, Erdiñç, (2006), Görsel İletişimde Mağaradan Markaya, Ğst.: Alternatif Yay.
- [8]Becer, E. (2019). İletişim ve Grafik Tasarım. Ankara: Dost Kitabevi.

Elektronik Kaynaklar

WEB-1: (2021, Mart 31). Renkli Not: <https://www.renklinot.com/soru-cevap-2/gorsel-iletisim-nedir-gorsel-iletisim-orneklere-nelerdir.html> adresinden alındı

WEB-2: (2021, Mart 31). Laçın Elbiseleri: <http://laciniselbiseleri.com/is-elbiseleri/ikaz-uyari-ve-yonlendirme-levhalarinda-kullanilmasi-gereken-renkler-ve-anlamlari> adresinden alındı

WEB-3: (2021, Mart 31). Bilgi Ustam: <https://www.bilgiustam.com/piktogram-nedir-nerelerde-kullanilir/> adresinden alındı